

DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Dalyko pavadinimas	Mokslų kryptis (šaka) kodas	Fakultetas	Katedra
Diachroninė dialektologija	Filologija (H004)	Filologijos	Baltistikos ir bendrosios kalbotyros
Studijų būdas	Kreditų skaičius	Studijų būdas	Valandų skaičius
	8		

Dalyko anotacija

Diachroninės dialektologijos kurso esmė – diachroninės (istorinės) dialektologijos objektas ir reikšmė, jos šaltiniai ir metodai; tarmių atsiradimo priežastys ir skirstymo principai, jų raidos tendencijų apžvalga; sinchroniniai ir diachroniniai skirstymo pagrindai; lietuvių kalbos tarmių klasifikacija ir jos istorija; Rytų baltų fonologinė sistema kaip tarmių fonologijos išeities taškas; lietuvių kalbos tarmių tyrimų apžvalga (A. Baranauskas, K. Jaunius, K. Būga, J. Jablonskis ir kt.); lietuvių tarminės rašybos (transkripcijos) istorija; atskirų tarmių ypatybės, jų kilmė, geografija ir raida; sisteminė atskirų tarminių reiškinių ir jų kilmės bei raidos apžvalga; eksperimentinių tarmių tyrimų apžvalga ir reikšmė dialektologijai; įvairių tarmių tekstų transkribavimas ir jų fonologinė bei diachroninė interpretacija.

Kursas skiriamas doktorantams (ne tik filologams). Studijų būdas – konsultacijos, kontrolinis ir individualus darbas, pratybos; kurso trukmė – 200 val.; atsiskaitymo forma – egzaminas raštu.

Pagrindinė literatūra

1. Zinkevičius Z. Lietuvių dialektologija: Lyginamoji tarmių fonetika ir morfologija. Vilnius, 1966.
2. Zinkevičius Z. Lietuvių kalbos dialektologija. Vilnius, 1994.
3. Gerullis G. Litauische Dialektstudien. Leipzig, 1930.
4. Salys A. Raštai. T. 4: Lietuvių kalbos tarmės. Roma, 1992.
5. Kazlauskas J. Rinktiniai raštai. T. 1–2. Vilnius: Mokslų ir encikl. leid. in-tas, 2000.
6. Lietuvių dialektologijos skaitiniai. T. 1 / Sud. Z. Babickienė, B. Jasiūnaitė. Vilnius, 1999.
7. Girdenis A. Kalbotyros darbai. T. 1–3. Vilnius, 2000–2003.
8. Skirmantas P., Girdenis A. Naujesni tarmių fonetinės transkripcijos šriftai – Kalbotyra. 1998. T. 47 (1). P. 107–121.
9. Zinkevičius Z. Lietuvių kalbos istorija. T. 1–6. Vilnius, 1984–1994.
10. Girdenis A. Teoriniai lietuvių fonologijos pagrindai. Vilnius, 2003 (≈ Girdenis A. Fonologija. Vilnius, 1981).
11. Jasiūnaitė B. Endriejaviškių pejoratyvinė leksika (neigiamieji žmogaus apibūdinimai). – Kalbotyra. 1995. T. 44 (1). P. 35-57.

Konsultuojančiųjų dėstytojų vardas, pavardė	mokslų laipsnis	pedag. vardas	Svarbiausieji darbai mokslų kryptyje (šakoje) paskelbti per pastaruosius 5 metus
Birutė Jasiūnaitė	Dr.	profesorė	1. Jasiūnaitė B. Šventieji ir nelabieji frazeologijoje ir liaudies kultūroje. Vilnius: VU leidykla, 2010. 2. Babickienė Z., Jasiūnaitė B., Pečeliūnaitė A., Bagužytė R. Centrinė šiaurės žemaičių kretingiškių tarmė. Vilnius: Baltos lankos, 2007. 3. Jasiūnaitė B. Lietuvių

			velniavardžiai. Vilnius: VU leidykla, 2018.
--	--	--	--

Patvirtinta Doktorantūros komiteto posėdyje 2023-01-13, Nr. (7.17 E) 15600-KT-16.

Doktorantūros komiteto pirmininkė prof. dr. Meilutė Ramonienė